

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Jakuba Camrdu a JUDr. Tomáše Herce v právní věci žalobkyně: **T. T. N.**, zast. Mgr. Markem Eichlerem, advokátem se sídlem Nekázanka 20, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 11. 2023, č. j. 19 Az 19/2023-29,

t a k t o:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í:

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení v záhlaví označeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí ze dne 12. 7. 2023, č. j. OAM-555/ZA-ZA11-HA15-2023. Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl tak, že se stěžovatelce mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném k 2. 5. 2023 (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

[2] Stěžovatelka o mezinárodní ochranu požádala dne 2. 5. 2023. V lednu 2018 přicestovala z Vietnamu do České republiky, kde následně pobývala do podání žádosti o mezinárodní ochranu. Dále stěžovatelka uvedla, že na území pobývala na základě pracovního víza, pracovní povolení jí skončilo v roce 2019, v roce 2021 bylo rozhodnuto o stěžovatelčině správním vyhoštění (ze správního spisu konkrétní specifikace rozhodnutí o vyhoštění nevyplývá). Ve Vietnamu před svým vycestováním žádné problémy neměla, bojí se tam však vrátit s ohledem na to, že nemá peníze, aby vyrovnala dluhy, které ve Vietnamu má. Dluží zhruba 16 000 dolarů – tyto peníze potřebovala na vyřízení všech záležitostí, aby získala pracovní vízum v České republice. V době podání žádosti o mezinárodní ochranu měla v České republice též partnera (občana ČR), se kterým sice nebydlela, ale občas se navštěvovali, a to po dobu zhruba půl roku.

[3] Žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí uvedl, že stěžovatelka ve Vietnamu nebyla politicky aktivní a neuvedla nic, co by svědčilo závěru, že by byla v zemi původu vystavena pronásledování v souvislosti s uplatňováním politických práv či svobod. Nic nesvědčí ani pronásledování z jiných azylově relevantních důvodů. Žalovaný zdůraznil, že

je stěžovatelka zdravá, dospělá a plně praceschopná a nenachází se v mimořádné situaci, kterou by bylo možno považovat za případ hodný zvláštního zřetele, a není tedy dán důvod k udělení humanitárního azylu. Stěžovatelce na území Vietnamu ani nehrozí žádná vážná újma, a to ani v důsledku samotného vycestování z České republiky – v tomto ohledu žalovaný uvedl zejména, že stěžovatelka sice má na území České republiky přítele, nesdílí s ním však společnou domácnost a její přítel je vietnamského původu, a nic jim tedy nebrání v soužití v zemi původu.

[4] Stěžovatelka brojila proti rozhodnutí žalovaného žalobou, kterou městský soud podle § 78 odst. 7 zákona č.150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl. Neudělení humanitárního azylu žalovaný odůvodnil přezkoumatelným způsobem a rovněž věcně správně. Ekonomické nesnáze a potíže s placením dluhů totiž nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Právo na mezinárodní ochranu nezahrnuje právo vybrat si zemi, kde se žadatel pokusí začít život odpovídající jeho představám, mezinárodní ochrana slouží výhradně k poskytnutí ochrany, je-li žadatel ve vlastní zemi vystaven pronásledování ze zákonem vyjmenovaných důvodů. Snaha o legalizaci pobytu, ačkoliv je spojena se snahou o realizaci rodinného života, není důvodem hodným zvláštního zřetele, kterého je pro udělení humanitárního azylu třeba. Městský soud neshledal ani důvody pro udělení doplňkové ochrany pro ochranu před vážnou újmou spočívající v zásahu do práva na respektování rodinného a soukromého života – takový postup je vyhrazen pro zcela výjimečné případy. Za takový případ však stěžovatelčinu věc označit nelze.

[5] V kasační stížnosti stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Podle stěžovatelky je rozsudek městského soudu nepřezkoumatelný, neboť se soud nedostatečně vypořádal s žalobní námitkou, že žalovaný nedostatečně zjistil skutečný stav věci a nesprávně dospěl k závěru, že stěžovatelka nesplňuje podmínky pro přiznání některé z forem mezinárodní ochrany; rozhodnutí žalovaného je podle stěžovatelky ostatně rovněž nepřezkoumatelné. Městský soud se nedostatečně vypořádal i s námitkou směřující vůči neudělení humanitárního azylu. V tomto ohledu sice žalovaný disponuje správním uvážením, zda se v dané věci jedná o případ hodný zvláštního zřetele, to nicméně musí být v souladu s pravidly logického usuzování. I správní uvážení tedy musí být řádně odůvodněno a musí v něm být obsažena hlediska a kritéria, k nimž správní orgán přihlédl. Stěžovatelka vylicila rozhodné skutečnosti, na jejichž základě jí měl žalovaný udělit humanitární azyl; pokud tak neučinil, vybočil z mezí pro správní uvážení, pročez měl jeho rozhodnutí již městský soud zrušit. Podle stěžovatelky lze uvedené námitky vztáhnout i na otázku nesprávného posouzení věci z hlediska nepřiznání doplňkové ochrany. Pokud je totiž dán důvod pro přiznání azylu podle § 12 zákona o azylu, tím spíše je dán důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a téhož zákona.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou, případně ji zamítl. Rozhodnutí městského soudu považoval za správné a dostatečně odůvodněné, s jeho závěry se ztotožnil.

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že kasační stížnost je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je

pokračování

kasační stížnost přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátem. Poté, vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost proti rozhodnutí ve věci, ve které rozhodoval specializovaný samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[8] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech, v nichž o žalobě rozhodoval specializovaný samosoudce, přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského (resp. městského) soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

[9] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že podaná kasační stížnost předestírá k rozhodnutí zejména otázky dostatečnosti odůvodnění napadeného rozsudku a rozhodnutí žalovaného a důvodů pro udělení humanitárního azylu či doplňkové ochrany. Uvedené otázky ovšem v daném případě podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nezasluhují pozornosti z důvodů ad (1) až (4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázky, které by dosud nebyly v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny, resp. byly řešeny rozdílně či vyžadovaly učinit judikaturní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. Naopak městský soud posoudil případ stěžovatelky zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které Nejvyšší správní soud neshledal důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[10] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] Pokud jde o tvrzenou nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku a rozhodnutí žalovaného, Nejvyšší správní soud uvádí, že se otázkou nepřezkoumatelnosti soudních a správních rozhodnutí se ve své judikatuře již mnohokrát zabýval. Nepřezkoumatelnost může být způsobena buďto nedostatkem důvodů, o které je rozhodnutí opřeno, anebo nesrozumitelností. Rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, jsou-li rozhodné důvody opřeny o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS) nebo pokud je zcela opomenuta některá z námitek účastníka řízení – zpravidla odvolatele nebo žalobce (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS, či ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004-74, č. 116/2004 Sb. NSS). Za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost lze považovat zejména ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti, z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto, jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním, která neobsahují vůbec právní

závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS).

[12] Stěžovatelčina tvrzení ohledně nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu jsou zcela povšechná a Nejvyššímu správnímu soudu tak nezbyvá než s obdobnou mírou obecnosti konstatovat, že se jedná o srozumitelný rozsudek, z něhož je zřejmé, proč městský soud žalobním bodům nepřisvědčil. Městský soud se sice nevyjádřil k možnosti udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, to je však s ohledem na koncepci žaloby, která v tomto ohledu nic konkrétního neuváděla a obsahovala argumentaci pouze ve vztahu k humanitárnímu azylu a doplňkové ochraně, zcela namístě. Rovněž rozhodnutí žalovaného je srozumitelné a vyplývá z něj, proč žalovaný stěžovatelce neudělil žádnou z forem mezinárodní ochrany. Obě rozhodnutí tedy jsou přezkoumatelná.

[13] Pokud jde o důvody pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu (dle současného znění zákona o azylu se jedná o „národní humanitární azyl“), zákonodárce zvolil kombinaci neurčitého právního pojmu *případ hodný zvláštního zřetele* a následného správního uvážení (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004-72, č. 375/2004 Sb. NSS). Na jeho udělení není právní nárok. Správní soudy přezkoumávají v souladu s § 78 odst. 1 druhou větou s. ř. s. posouzení důvodů pro udělení humanitárního azylu žalovaným pouze z toho hlediska, zda žalovaný nepřekročil meze svého správního uvážení či zda jej nezneužil (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48), nemohou však jeho uvážení bez dalšího nahradit vlastní úvahou. Jak již však bylo uvedeno, podmínkou užití správního uvážení je, že se jedná o *případ hodný zvláštního zřetele*; výklad a aplikace tohoto pojmu jsou plně a meritorně přezkoumatelné soudem (viz rozsudek ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014-27, č. 3200/2015 Sb. NSS).

[14] Výkladem pojmu „*případ hodný zvláštního zřetele*“ a v návaznosti na něj důvody pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu se Nejvyšší správní soud zabýval v řadě svých předchozích rozhodnutí (srov. např. shora zmíněné rozsudky č. j. 5 Azs 47/2003-48, č. j. 5 Azs 105/2004-72 a č. j. 1 Azs 200/2014-27 a dále také rozsudky ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004-60, ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004-69, ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54, ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55, nebo ze dne 3. 5. 2018, č. j. 2 Azs 114/2018-30, č. 3751/2018 Sb. NSS).

[15] Z této judikatury vyplývá, že pojem *případ hodný zvláštního zřetele* míří na situace, ve kterých žadatel o mezinárodní ochranu nesplňuje důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, avšak konkrétní okolnosti případu jsou natolik výjimečné, tedy zvláštního zřetele hodné, že by bylo v daném případě „nehumánní“ azyl neposkytnout. To umožňuje správnímu orgánu reagovat na případy, které byly v době přijímání zákona o azylu předvídaný (jde např. o osoby zvláště těžce postižené, nemocné, osoby přicházející z oblastí postižených nejrůznějšími přírodními a humanitárními katastrofami), ale také na případy nepředvídané.

[16] Azyl z humanitárních důvodů však nelze udělit pouze proto, že žadatel o mezinárodní ochranu by měl v zemi svého původu ekonomické potíže. Přestože je v zemi původu obtížné najít si zaměstnání, které by žadateli o mezinárodní ochranu vystačilo k dostatečné obživě či ke splacení již existujících dluhů, nelze tyto obtíže vnímat jinak než

pokračování

jako potíže ekonomické, které samy o sobě případ hodný zvláštního zřetele nepředstavují. Stejně tak tímto případem není touha žadatele o mezinárodní ochranu nadále žít v České republice se svou rodinou. Sloučení rodiny, resp. zachování stávajících rodinných vazeb obecně nelze považovat za případ hodný zvláštního zřetele, pro který by mohl správní orgán humanitární azyl udělit, nejsou-li dány další podstatné skutečnosti, které by jeho udělení opodstatňovaly.

[17] Žalovaný ani městský soud se od uvedených závěrů judikatury Nejvyššího správního soudu neodchýlili, pokud dospěli k závěru, že stěžovatelčin případ za hodný zvláštního zřetele považovat nelze. Ostatně sama stěžovatelka potvrdila, že na území České republiky chce setrvat především z ekonomických důvodů, když jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu uvedla v prvé řadě existenci dluhů ve Vietnamu a dodala: *„Kdybych pracovala ve Vietnamu, tak si těžko vydělám tolik peněz, abych mohla zaplatit dluhy. V ČR bych měla šanci na práci a lepší výdělků než ve Vietnamu.“* Nic nelze městskému soudu ani žalovanému vytknout ani ohledně vypořádání stěžovatelčina vztahu s partnerem – půl roku trvající vztah popsany stěžovatelkou jako vzájemné občasné navštěvování může v duchu uvedené judikatury jen stěží být důvodem pro udělení humanitárního azylu.

[18] Stěžovatelčina argumentace kasační stížnosti je navíc pro posuzovanou věc zcela nepřiléhavá. Stěžovatelka exponuje nedostatky správního uvážení žalovaného a jeho přezkumu ze strany městského soudu. Žalovaný však s ohledem na to, že stěžovatelčin případ nevyhodnotil jako případ zvláštního zřetele hodný, k užití správního uvážení vůbec nepřistoupil, a tudíž jej městský soud ani nemohl přezkoumat. Prostor pro správní uvážení (možnost udělit humanitární azyl) je totiž dán teprve v okamžiku, kdy lze posuzovanou situaci považovat za případ zvláštního zřetele hodný.

[19] Ani stěžovatelčina námitka týkající se neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu nemůže odůvodnit přijatelnost kasační stížnosti, natož její důvodnost. Stěžovatelka v tomto ohledu v kasační stížnosti uvádí pouze jediný argument, proč má být důvod k udělení doplňkové ochrany: *„Pokud je totiž dán důvod pro přiznání azylu podle § 12 zákona o azylu, je zřejmé, že tím spíše je dán důvod pro udělení doplňkové ochrany, když totiž v případě doplňkové ochrany není ani vyžadován prvek pronásledování.“* Pokud by ovšem byl dán důvod pro udělení azylu, jak tvrdí stěžovatelka, nemělo by smysl udělení doplňkové ochrany vůbec zvažovat, neboť její udělení se podle dikce § 14a odst. 1 zákona o azylu zvažuje pouze, není-li dán důvod k udělení azylu podle § 12 téhož zákona. Stěžovatelka navíc ani v žalobě, ani v kasační stížnosti neuvedla jediný konkrétní důvod, proč by jí měl být udělen azyl podle § 12 zákona o azylu, a tedy je její argumentace k udělení doplňkové ochrany zcela bezobsažná. Není úkolem Nejvyššího správního soudu za stěžovatelku její argumentaci domýšlet a hledat důvody nezákonnosti napadeného rozhodnutí, které stěžovatelka sama nenadnesla – v takovém případě by přestal být nestranným arbitrem sporu, ale převzal by roli stěžovatelčina advokáta, což nelze připustit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 Afs 104/2004-54).

[20] Pro úplnost je třeba dodat, že stěžovatelka v žalobě polemizovala s názorem žalovaného, že v jejím případě není ani důvod k udělení doplňkové ochrany kvůli hrozící vážné újmě podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Stěžovatelka byla přesvědčena, že by její vycestování bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky s odkazem na

půl roku trvající vztah s jejím přítelem. Tomuto žalobnímu bodu městský soud nepřisvědčil a Nejvyšší správní soud se k této otázce nemá důvod jakkoliv blíže vyjadřovat, neboť stěžovatelka v tomto ohledu nic konkrétního neuvádí a se závěry městského soudu nepolemizuje.

[21] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení městského soudu, který se svým postupem nikterak neodchyluje od shora uvedené judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a proto ji shledal ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[22] Při rozhodování o nákladech řízení Nejvyšší správní soud vycházel z usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, podle něhož je odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského (resp. městského) soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení tedy opírá o § 60 odst. 1 (nikoli odst. 3) ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, měl by tedy vůči neúspěšné stěžovatelce právo na náhradu nákladů, které v řízení o kasační stížnosti důvodně vynaložil, ze spisu však nevyplývá, že by mu v tomto řízení jakékoli náklady nad rámec běžné administrativní činnosti vznikly, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 9. května 2024

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu